

Klimaatrechtspraak en wetenschap: *jamais l'un sans l'autre*

Delphine Misonne

delphine.misonne@usaintlouis.be

UGent – 10 december 2021

@misonne2021

Hoe krijgt een vak impact?

- **Wat als...**

milieujuristen regelmatig **samen grote wereldrapporten zouden schrijven** over de stand van hun eigen vak, volgens strikte procedures,

met *niet-technische samenvattingen* voor de niet-specialisten en beleidmakers

Wat als ...

ze ook samen **verschillende scenario's** zouden ontwikkelen over de mogelijke toekomst van hun vak?

- ✓ Dit is het kenmerk van **klimaatwetenschap**: zij is **georganiseerd**, bijeengebracht in grote rapporten
- ✓ Deze gestructureerde organisatie heeft een impact: het ontstaan van een **gezag**
- ✓ Een gezag dat voornamelijk voortvloeit uit het vermogen of een **consensus** te bereiken
- ✓ zelfs indien dit het risico inhoudt op een **lagere gemene deler** uit te komen, dan wat de meest geavanceerde onderzoekers zouden hebben gedragen

Filling the evidentiary gap in climate litigation

Rupert F. Stuart-Smith^{1,2,3} , Friederike E. L. Otto^{1,2} , Aisha I. Saad^{1,4}, Gaia Lisi^{1,5} ,
Petra Minnerop⁶ , Kristian Cedervall Laut⁷, Kristin van Zwieten^{1,5} and Thom Wetzer^{1,3,5}

Lawsuits concerning the impacts of climate change make causal claims about the effect of defendants' greenhouse gas (GHG) emissions on plaintiffs and have proliferated around the world. Plaintiffs have sought, inter alia, compensation for climate-related losses and to compel governments to reduce their GHG emissions. So far, most of these claims have been unsuccessful. Here we assess the scientific and legal bases for establishing causation and evaluate judicial treatment of scientific evidence in 73 lawsuits. We find that the evidence submitted and referenced in these cases lags considerably behind the state of the art in climate science, impeding causation claims. We conclude that greater appreciation and exploitation of existing methodologies in attribution science could address obstacles to causation and improve the prospects of litigation as a route to compensation for losses, regulatory action and emission reductions by defendants seeking to limit legal liability.

Plaintiffs have brought over 1,500 climate-related lawsuits worldwide, and the number of claims filed continues to increase¹. Without effective non-judicial mechanisms providing compensation for climate-related loss and damage, plaintiffs have filed lawsuits seeking financial remedies from high-emitting corporations for losses suffered due to climate change². Robust scientific evidence is critical to the success of such claims^{3–5}. For example, claims for compensatory damages must demonstrate a causal link between the defendant's behaviour and the plaintiff's injury. Recognizing this, recent literature has drawn on analogous categories of case, such as toxic torts, in which modified causation tests reconcile legal causal analysis with scientific evidence that demonstrates multiple entities' contributions to the risk of harm⁶. However, despite developments in scientific⁶ and legal theory⁵ on

however, courts ascribe value to authoritative sources of evidence such as IPCC reports or peer-reviewed publications⁹. The a priori question motivating this research is whether the scientific evidence courts were provided with and have access to reflects the 'state of the art'.

Challenges to scientifically demonstrating causation

The fields of event attribution and trend detection and attribution evaluate the causal relationships at issue in climate litigation. Attribution science comprises methods that generally use counterfactual enquiry to link observed trends or changes in the probability or intensity of climate-related events to human influence. Existing methods can quantify the contribution of GHG emissions to specific events, including (1) extreme events, including storms¹⁰,

Klimaat, a dynamic science-policy synergy

- met verschillen in evenwicht en intensiteit. ... ook waar voor rechtspraak
- De kwestie van het wetenschappelijk bewijs is **lange tijd een belemmering** geweest om te voorkomen dat geschillen over klimaatkwesties van de grond kwamen. De complexiteit van het onderwerp en de **onzekerheden waren ontmoedigende argumenten** die onoverkomelijk leken.
- Vandaag zijn het echter **de vorderingen in de klimaatwetenschap** die zoveel deuren openen in de rechtspraak. Durven wordt kunnen, zowel in procedures als ten gronde.
- **Het begrip “gevaar”** wordt zo robuust onderbouwd door de wetenschap, dat het invloed heeft op locus standi
- De mogelijkheid nu te weten, aan de hand van temperatuurdrempels, of zelfs koolstofbudgetten, **wat een gevaarlijke antropogene verstoring** is (1.5°C, 2°C), maakt het aanvaardbaar de **zorgvuldigheid** van een autoriteit of van een bedrijf in twijfel te trekken.

« Listen to *science* »... onder toezicht?

- IPCC is een **intergouvernementeel** body
- Het werd niet door het 1992 UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change) gesticht, noch door UNFCCC georganiseerd; het was er al, het *pionierde*.
- Nood aan expertise...maar ook **onder controle van de Staten**. Haar oorspronkelijke reikwijdte was van meet af bij uitstek politiek
- « Het produceert geen papers » ... en waarom niet?
- Het bijzondere kader voor deze wetenschapsproductie **doet de vraag rijzen naar zijn onafhankelijkheid en naar de methoden** die worden gebruikt om de stand van de kennis te vergaren.
- **Waarom zouden IPCC rapporten meer aandacht krijgen dan echte papers die op het hoogste niveau en volgens de gebruikelijke academische canons zijn gepubliceerd?**

Consensus baart kracht

- De kracht van het IPCC is precies zijn **vermogen om consensus** te bereiken, aangezien de rapporten altijd vergezeld gaan van een samenvatting die de stand van zaken en het niveau van de wetenschappelijke consensus weergeven.
- Het bouwen van een **legitimiteit** (verbeterde processes, traceerbaarheid, selectie van auteurs, etc)
- Andere vakken werden daarvoor ...“ **jaloers**” – bv. Biodiversiteit. IPBES.

Common ground

- Het beroep op consensus ontplooid zijn volle kracht in **Urgenda**, mbt EHRM aanpak
- Het begrip « common ground »: **bij de invulling van de positieve verplichtingen die de Staat heeft, moet met 'breed gedragen inzichten' rekening gehouden worden**
- ...ook uit de aanvaarde wetenschappelijke ontwikkelingen
- **Breed wetenschappelijk consensus wordt een materiele rechtsgrond**
- Zie Shell: « in de klimaatwetenschap – *dat wil zeggen de wetenschap die zich bezighoudt met het klimaat en klimaatverandering* – en binnen de internationale gemeenschap *bestaat al geruime tijd* **consensus** dat de gemiddelde temperatuur op aarde niet mag toenemen met meer dan 2°C ten opzichte van de gemiddelde temperatuur in het pre-industriële tijdperk, etc”
- ...met verwijzing naar rapporten van het IPCC, zogenoemd “het klimaatpanel van de Verenigde Naties” (N.B. niet correct !)

Deskundigenadvies maakt het verschil niet (?)

- Klimaatzaak, 2021
- *Geen **reductie**bevel*.want cijfers gebaseerd waren op het werk van een (informeel) groep deskundigen.

"In feite baseren de eisers zich hoofdzakelijk op het rapport van de groep van deskundigen inzake klimaat en duurzame ontwikkeling om de doelstellingen inzake broeikasgasreductie te bepalen die zij de rechter vragen collectief op te leggen aan de federale staat en de gewesten. Dit **rapport van de groep Belgische deskundigen**, waarvan de wetenschappelijke waarde zeker niet wordt betwist (...), vormt **geen bron van juridisch bindende verplichtingen** voor de overheid. **Het is een *deskundigenadvies*** dat de overheid kan helpen bij de uitvoering van haar klimaatbeleid, maar dat **niet bindend** is voor de verweerders of de rechter".

....zou het anders zijn geweest als deze cijfers afkomstig waren van een "onafhankelijke hoge raad voor het klimaat", een orgaan dat op Belgisch niveau formeel nog steeds niet bestaat, of in ieder geval nog niet als zodanig is aangewezen, hoewel de nieuwe Europese verordening inzake de EU Climate law dit voorschrijft?

Overal nood aan nieuwe **onafhankelijke** wetenschappelijke raden

Opmerkelijk ontwikkeling: de oprichting van **hoge nationale instanties die zich bezighouden met de objectivering van de wetenschappelijke en technische kennis over het klimaat.**

- De Climate Change Committee in the UK,
- De haut Conseil pour le climat in Frankrijk,
- De onafhankelijk Raad van Deskundigen in Duitsland
- Ook een toekomstige EU climate science advisory board

- Hoge Raden hebben al impact op rechtspraak

CE, Grande Synthe: verwijzing naar cijfers geproduceerd door Le Haut Conseil pour le Climat, en **niet naar IPCC**

Op zoek naar betrouwbaarheid...en normatieve grondslag?

- Het Duitse Constitutionele Hof vindt in IPCC rapporten de rijke bron van feitelijke gegevens waarmee rekening moet worden gehouden, **en onderlijnt hun betrouwbaarheid**:
- “These reports are considered to be **reliable summaries of the current state of knowledge on climate change**. As such, the Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety (BMU), the Federal Environment Agency (Umweltbundesamt – UBA) and the German Advisory Council on the Environment (Sachverständigenrat für Umweltfragen – SRU) as well as by the European Union and international agencies.”
- Het Hof zoekt de band **daarvan naar een effectieve normatieve grondslag** voor de verplichting om de temperatuurstijging te beperken tot minder dan 1,5°C ten opzichte van het pre-industriële tijdperk.

- Beroep in Klimaatzaak 2021:

Op zoek naar « la norme de comportement qui s'impose à la Belgique pour le passé et pour l'avenir »: « la science du climat est la seule référence valable ».

Verwijzing naar IPCC rapport 2018: remaining koolstofbudget, « un bien commun à l'humanité entière ».

Share voor België?

Opnieuw gebaseerd op het rapport van de zelf-geïnstitueerd groupe d'experts (Van Ypersele/Van Broeck, op vraag van Youth for Climate)....Impasse?

En toch de laatste *paper* !

- De diversiteit van de klimaatgeschillen is groot
- Hoor de kritiek dat geschillen tot heel andere beslissingen zouden kunnen leiden als zij werkelijk gebaseerd waren op de meest recente stand van de kennis
- « Attributiestudies » - **Oorzakelijk verband**
- Vanuit een zeer pragmatisch oogpunt van het verkrijgen van **schadevergoeding**.
- US issue. Cities and climate change
- Paper = peer-reviewed, gepubliceerd

@misonne2021

nature

Explore content ▾ About the journal ▾ Publish with us ▾ Subscribe

[nature](#) > [news feature](#) > article

NEWS FEATURE | 08 September 2021

Climate science is supporting lawsuits that could help save the world

UNIVERSITY OF OXFORD FACULTY OF LAW

INFO FOR: CURRENT STUDENTS STAFF ALUMNI BENEFACTORS LOGIN Find programmes,

Admissions ▾ Research Centres & Institutes ▾ News **Events** ▾ People ▾ About us ▾ Vacancies

Events >

Attribution science and climate litigation: joining science and the law to protect human rights from climate change

Open Access | Published: 02 August 2021

Climate change attribution and legal context and the role of storylines

[Elisabeth A. Lloyd](#) & [Theodore G. Shepherd](#) ✉

[Climatic Change](#) **167**, Article number: 28 (2021) | [Cite this article](#)

Oog op dialoog

« we hebben betere communicatielijnen nodig tussen de juridische en de wetenschappelijke gemeenschap.

Juristen moeten aan klimaatwetenschappers kunnen uitleggen welk soort bewijs nuttig is en ervoor zorgen dat de claims die zij naar voren brengen daadwerkelijk kunnen worden toegeschreven aan klimaatverandering.

Ook klimaatwetenschappers moeten het leveren van bewijs aan procesvoerders beschouwen als een kans om hun onderzoek relevant te maken voor belangrijke lopende zaken in de rechtbankhet moet van beide kanten komen”.

nature
climate change

<https://doi.org/10.1017/ncc.2021.1>

Filling the evidentiary gap in climate litigation

Rupert F. Stuart-Smith^{1,2,3}✉, Friederike E. L. Otto^{1,2}, Aisha I. Saad^{1,4}, Gaia Lisi^{1,4}, Petra Minnerop⁶, Kristian Cedervall Lauta⁷, Kristin van Zwieten^{1,5} and Thom Wetzel^{1,5}

Lawsuits concerning the impacts of climate change make causal claims about the effect of defendants' emissions on plaintiffs and have proliferated around the world. Plaintiffs have sought, inter alia, compensation for losses and to compel governments to reduce their GHG emissions. So far, most of these claims have been dismissed. We assess the scientific and legal bases for establishing causation and evaluate judicial treatment of such claims. We find that the evidence submitted and referenced in these cases lags considerably behind climate science, impeding causation claims. We conclude that greater appreciation and exploitation of attribution science could address obstacles to causation and improve the prospects of litigation as a basis for losses, regulatory action and emission reductions by defendants seeking to limit legal liability.

Plaintiffs have brought over 1,500 climate-related lawsuits worldwide, and the number of claims filed continues to increase¹. Without effective non-judicial mechanisms providing compensation for climate-related loss and damage, plaintiffs have filed lawsuits seeking financial remedies from high-emitting corporations for losses suffered due to climate change². Robust scientific evidence is critical to the success of such claims^{3–5}. For example, claims for compensatory damages must demonstrate a causal link between the defendant's behaviour and the plaintiff's injury. Recognizing this, recent literature has drawn on analogous categories of case, such as toxic torts, in which modified causation tests reconcile legal causal analysis with scientific evidence that demonstrates multiple entities' contributions to the risk of harm⁶. However, despite developments in scientific⁷ and legal theory⁸ on

however, courts ascribe value to authority such as IPCC reports or peer-reviewed publications. A key question motivating this research is whether courts were provided with and have accepted the art.

Challenges to scientifically demonstrating causation
The fields of event attribution and trend analysis evaluate the causal relationships at individual events. Attribution science comprises methods of counterfactual enquiry to link observed trend and event to the ability or intensity of climate-related events. Existing methods can quantify the contribution to specific events, including (1) extreme events, (2) trends, (3) and (4) attribution of events to specific entities.

Klimatrechtspraak Wetenschap

- Het was de behoefte om mogelijkheden te creëren voor een dialoog tussen wetenschap en beleid ten behoeve van de besluitvorming, die leidde tot de oprichting van het IPCC.
- **Moeten we nu denken aan andere platformen waar juristen en klimaatwetenschappers de laatste bijzonderheden van hun respectieve vakgebieden bespreken?**
- Inclusief rechters, die worden opnieuw uitgenodigd om zich te specialiseren.
- De recentse werken nodigen zeker uit tot interdisciplinariteit, te beginnen met het samen schrijven van nieuwe woordenboeken over klimaatbeheer.
- Het is al lang gekend, maar vaak vergeten: de rol van de wetenschap is echter niet om de plaats van de besluitvormer te nemen, noch deze van de rechter.
- Maar wat zeker is, is dat **rechters binnenkort geen keus meer zullen hebben. Over klimaatwetenschap zullen ze per se meer en meer moeten leren.**
- *Un peu comme si, pour celui qui veut se mettre au piano, il fallait commencer par (ré)apprendre à lire les notes de musique...*

@misonne2021

 UCLouvain
SAINT-LOUIS BRUXELLES